

RADY PRED ODBEROM MATERIÁLU PRE PACIENTOV

Príprava pacienta na odber biologického materiálu môže ovplyvniť klinickú použiteľnosť laboratórnych výsledkov. Aby mohli byť odobrané korektné vzorky na testy, ktoré požaduje lekár, je potrebné dodržať nasledujúce pokyny. Prečítajte si ich pozorne.

Pacient môže byť požiadaný, aby hladoval pred prevedením krvných testov. Je to z dôvodu, že výsledky niektorých testov môžu byť ovplyvnené prijatím potravy. Stanovenie hladiny krvného cukru (glukózy) a niektorých lipidov (masné kyseliny a cholesterol) patria medzi takého príklady.

Ak budete požiadaní, aby ste hladovali pred testom

Nepite ani džús, čaj a kávu. Dovoľené je pitie pitnej vody. Nefajčite, nežujte žuvačku a necvičte. Tieto aktivity povzbudzujú tráviaci systém a ovplyvňujú výsledky laboratórnych testov. Po odbere krvi môžete jesť a piť ako predtým.

1. Krv

1.1. Odber venóznej krvi

Deň pred odberom krvi, v popoludní a večer, by pacient nemal jesť masné jedlá, pretože tuky v krvi môžu spôsobiť chylozitu séra. Chylózne séra ovplyvňujú väčšinu vyšetrení. Pacient sa môže pred odberom napiť nesladeného čaju.

1.2. Stanovenie parametrov lipidového metabolizmu

Pacient príde na odber nalačno - minimálne po 12 hodinovom lačnení. Požitie jedla v kratšom čase môže ovplyvniť výsledok laboratórneho vyšetrenia. Ak príde pacient na odber v kratšom časovom intervale po jedle, treba na túto skutočnosť upozorniť lekára, ktorý túto informáciu uvedie na žiadanke alebo oboznámiť laboratórium.

1.3. Stanovenie železa v sére

Ráno pred odberom krvi nesmie pacient požiť železité prípravky. Výsledok potom skreslí skutočnú hodnotu železa v krvi - je vysoká. Ak pacient liek užije, treba na to upozorniť lekára alebo laboratórium - táto skutočnosť sa zohľadňuje pri validácii výsledkov.

1.4. Orálny glukózotolerančný test

Test je nevhodný pri chorobách zažívacieho traktu, v stresovom stave a najmenej 6 týždňov po ňom (akútne obehové poruchy, operácie, úrazy, infarkt myokardu, cievna mozgová príhoda, hladovanie, imobilizácia a pod.) a po prerušení liečby tzv. diabetogénnymi liekmi. Doporučuje sa vynechať lieky, pokiaľ je to z klinického hľadiska možné. Ak nie je možné dodržať podmienky prípravy

pacienta je potrebné tieto skutočnosti zohľadniť pri interpretácii výsledku testu.

Tri dni pred testom pacient dodržiava diétu bohatú na sacharidy a normálnu fyzickú záťaž. Test sa prevádza o 7.30 hod po 10-14 hodinovom hladovaní, fyzickom kľude, bez alkoholu, kofeínu a nikotínu. Počas testu pacient nechodí, neje, nefajčí. Môže v obmedzenom množstve piť nesladený čaj, aby bol schopný na konci každej hodiny odobrať vzorku moču.

Test začína podaním 75 g glukózy, rozpustenej v 250 - 300 ml vody alebo nesladeného čaju, ktoré pacient vypije v priebehu 2 - 5 minút. Vzorku krvi a moču odoberieme presne po 60-tich minútach a 120 -tich minútach.

U **detí** podávame glukózu, ktorej množstvo zohľadňuje hmotnosť dieťaťa. Na 1 kg hmotnosti dieťaťa podáme 1,75 g glukózy, ktorá sa rozpustí v objeme päťkrát vyššom, ako je vypočítaná hmotnosť podávanej glukózy.

2. Moč

2.1. Spontánne vymočený moč

Pri tomto odbere sa pacient vymočí do čistej odberovej nádoby. Na vyšetrenie je najvhodnejší prvý ranný moč, pretože je najkoncentrovanejší, kyslý, bol dlhší čas v močovom mechúre a jeho zloženie nie je ovplyvnené príjmom potravy. Do nádoby sa zachytáva moč zo stredného prúdu, prvá a posledná časť moču sa nechajú odtiecť mimo zbernej nádoby. Treba však pamätať na to, že použitím nečistých odberových nádob so zvyškami dezinfekčných roztokov a saponátov a po uplynutí dlhšieho časového intervalu ako 1 hodina od odberu sa vyšetřovaná vzorka znehodnocuje. Na odber moču sú teda najvhodnejšie špeciálne jednorazové nádoby.

Ak sa pátra po cukrovke, je najvhodnejšie prevádzať vyšetřenie glukózy v moči najlepšie po 2 hodinách po sladkom jedle. Doporučuje sa čaj s 3 kockami cukru. Moč od diabetikov je však treba analyzovať vždy nalačno.

Bilirubín a urobilinogén je potrebné vyšetřit v čerstvom moči hneď po odbere, pretože na svetle a vzduchu oxidujú na biliverdín a urobilín. Na vyšetřenie urobilinogénu je vhodné analyzovať poľudňajší alebo popoludňajší moč.

2.2. Zber moču za časové obdobie

Pacient spontánne močí do zreteľne označenej a chemicky čistej nádoby. Na začiatku sa pacient vymočí do záchodu, od tohto momentu začne merať čas a potom už močí zakaždým do zbernej nádoby. Ak musí ísť počas zberného obdobia na veľkú potrebu, odporúča sa, aby sa predtým vymočil do zbernej nádoby. Je dôležité, aby sa v určenom období nestratil nijaký moč. Po skončení zberu sa celkový objem vylúčeného moču zmeria, obsah sa opatrne premieša a do laboratória sa pošle na spracovanie vzorka v požadovanom množstve. Je veľmi dôležité čo možno najpresnejšie zmerať množstvo vylúčeného moču, s presnosťou na 10 ml.

Pri niektorých analýzach sa vyžaduje špeciálna konzervácia moču, preto sa musia vždy rešpektovať pokyny laboratória.

3. Stolica

3.1. Stolica na okultné krvácanie

Pacient musí dodržiavať šetriacu diétu. Výsledok môžu ovplyvniť hemoroidy, krvácanie z ďasien, väčšie množstvá vitamínu C.

3.2. Stolica na zbytky

Pacientovi sa odporúča dodržiavať Schmiedtovu diétu, aby boli dodržané štandardné podmienky pre odber vzorky stolice.

4. Röntgenové vyšetrenia (RTG)

RTG vyšetrenie nevyžaduje špeciálnu prípravu. Irrigoskopické vyšetrenie a kontrastné vyšetrenie žalúdka a prehĺtacieho aktu vyžadujú lačnenie dľa pokynov gastroenterológa.

5. Ultrasonografické vyšetrenia (USG)

USG vyšetrenie sa najlepšie realizuje ráno a doobeda (do 11 hod.) po predošlom lačnení. Piť nápoje (okrem čistej vody), hlavne kávu a čaj pred vyšetrením sa nedoporučuje.

